

Beknopt verslag commissie Bestuur, Middelen & Economie van de gemeenteraad Emmen op donderdag 13 oktober 2021 vanaf 19.30 uur

Aanwezig:

Voorzitter	:	de heer H. Huttinga
Commissiegriffier	:	de heer F.W. te Winkel
Collegeleden	:	de heer H.F. van Oosterhout, de heer J. Otter, de heer G.P. Rink, de heer P.M. Schrik, de heer R. Wanders, de heer R. van der Weide
De commissieleden	:	de heer P.M. de Jonge (VVD), de heer E.J. Gels (VVD), mevrouw M. Stulp (D66), de heer J.H. Koops (D66), mevrouw R.E. Gommer-Gelijk (CDA), de heer J.B.W. Wittendorp (CDA), heer A. de Vries (PvdA), de heer B.J. Mulder (PvdA), de heer M.P. Hornis (50PLUS), de heer H.M. Kasteleijn (50PLUS), de heer M. Klaver (Wakker Emmen), de heer L. Hoogenberg (Wakker Emmen), de heer R. Woltman (Wakker Emmen), mevrouw M. Hekhuis (Wakker Emmen), de heer H. van der Velde (Wakker Emmen), de heer W.L.H. Moinat (SP), mevrouw C.P.M. Ester-Schokker (SP), mevrouw B. van der Woude (GroenLinks), de heer M.J. Supheert (ChristenUnie), de heer R.R. Pruijscher (ChristenUnie), de heer K. Bosma (PVV), de heer R.S. de Jong (FvD)
Verslaglegging	:	de heer D.P. Drolenga (Notuleerservice Mooi Werk)

1. Opening en vaststelling agenda

Voorzitter Huttinga opent de vergadering om 19.30 uur en heet de aanwezigen welkom. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Actuele mededelingen college/presidium

2A. Stand van zaken opvang vluchtelingen / huisvesting statushouders

Burgemeester Van Oosterhout kondigt het aankomende Kamerdebat aan over de Wet verplichte opvang vluchtelingen, nodig omdat niet alle gemeenten genegen zijn tot opvang. De wet levert niet alleen in Den Haag maar ook in de VNG de nodige discussies op. De inschatting is dat de wet er wel gaat komen. De Provinciale Regietafel is 12 oktober is weer opgestart om alle elementen in deze ingewikkelde discussie te doorlopen. De opvang van Oekraïners geeft nog steeds zorgen. Er zitten Oekraïense leerlingen op het Esdal College van wie een jongen nog afgelopen nacht vernam dat zijn vader in de oorlog om het leven was gekomen. Dit heeft de nodige impact, ook voor de psycho-sociale vluchtelingenopvang. De burgemeester en wethouder Wanders zagen tijdens hun werkbezoek dat dit type onderwijs goed geregeld is: knap hoe de docenten dat werk doen. De crisisnoodopvang vindt weer in de sporthal in Bargeres plaats. Dit loopt sec goed. Wel moet de recente heldere rechterlijke uitspraak de opvangkwaliteit verbeteren, ook in Bargeres en elders in de gemeente. Anderzijds, 'nood breekt wet': de gemeente moet roeien met de riemen die zij heeft. In plaats van de rechterlijke uitspraak in beleid om te zetten wil de staatssecretaris in hoger beroep gaan, wat niet het probleem helpt op te lossen. De uitspraak betekent een hogere kwaliteit van opvang, terwijl die al moeilijk genoeg is te vinden. De druk op de opvang lijkt eerder toe dan af te nemen de komende periode.

Wethouder Wanders memoreert de informatieavond voor omwonenden aan de Angelsloërdijk, waar de eerste Oekraïense vluchtelingengezinnen hun intrek hebben genomen, met een extra instroom afgelopen weekend (8-9 oktober). De jeugdigen onder hen geven meer druk op dit

onderwijs qua gespecialiseerde bemensing en ruimte en daarnaast medische en psychische zorg die steeds meer speelt. De mensen die nu uit Oekraïne instromen, hebben namelijk meer meegemaakt dan zij die als eersten binnenkwamen. 97 procent van de landelijke capaciteit (75.000) voor Oekraïners is bezet. Naar verwachting groeit de totale opvang door naar 110.000 plaatsen. Dit is meer dan bed-bad-brood wat veel qua organisatie vraagt. De gemeente Emmen heeft nog plek, maar blijft in overleg met alle betrokken partners die in dezen diensten verlenen.

Wethouder Otter vertelt dat de wettelijke taak inzake de doorstroom van statushouders naar reguliere huisvesting in Drenthe op schema ligt. De woningcorporaties zijn goed in staat eraan te voldoen. Winstwaarschuwing is wel dat het aantal te huisvesten statushouders in 2023 fors gaat toenemen. De mutatiegraad in huurwoningen neemt af, dus er komt druk. De gemeente bekijkt ook of flexwoningen of versnelde ombouw soelaas kunnen bieden, ook voor studenten e.a. De praktijk blijkt weerbarstig te zijn.

2B. Overige mededelingen

Burgemeester Van Oosterhout verwijst naar de collegebrief, in afschrift aan alle Sinterklaascomités, voor de uitgebreide inhoud van de dialoogavond over de Zwarte Pieten-discussie. B&W nemen, mede naar aanleiding van adviezen van het College van de Rechten van de Mens e.a., bewust geen standpunt in in dezen. Dwang helpt sowieso niet, juist om verharding in standpunten te voorkomen. De andere betrokkenen worstelen hier ook mee, maar willen de helpende hand bieden. Het proces richting de aankomende Sinterklaasintocht loopt en dat blijft de gemeente faciliteren. Bovendien, het zij volwassenen die een hele discussie voeren terwijl kinderen alleen een mooi kinderfeest willen vieren. Op de scholen is de discussie ook een stap verder, conform die bij de gemeente.

D66 denkt dat het goed is te weten hoe B&W in deze discussie zitten. D66 zit er anders in. Is het een idee deze brief snel te agenderen om die te bespreken? De eerstvolgende vergadering is pas in december vanwege de begrotingsvergadering in november.

Voorzitter Huttinga leidt dit verzoek door naar het presidium.

Wethouder Van der Weide meldt in het kader van Emmen Vernieuwt dat bij de Boermarkeweg pas op de plaats is gemaakt bij de volledige verdubbeling. Wel zijn drie RSP-deelprojecten naar voren gehaald én afgerond: 1) capaciteitsvergroting kruising Boermarkeweg/Van Schaikweg; 2) afsluiting Angelsloërdijk voor autoverkeer via de Boermarkeweg en nieuwe aansluiting via de Statenweg; 3) ontsluiting van het voormalige Muzeval-parkeerterrein via de Oosterstraat. De 1,7 miljoen RSP-subsidie is inmiddels definitief goedgekeurd. Bij de fietsstraat Kerkhoflaan tussen het spoor en de Wilhelminastraat is gewerkt aan de voorbereiding, wat ook de Juliana-, Beatrix- en Zuidstraat betreft. Het ontwerp is gereed, de aanbesteding is vergund aan een lokale aannemer, met een regionale werkgelegenheidsimpuls. De inschrijving past binnen het beschikbare project, een mooie opsteker in deze tijd van stijgende bouwkosten. Nog dit jaar wordt het werk opgestart.

3. Presentatie: n.v.t.

4. Spreekrecht niet-geagendeerde onderwerpen: n.v.t.

De heer Dahlem (Stichting Against Watchtower Shunning (SAWS)) is opgevoed als Jehova's Getuige (JG) maar sinds jaren dissident. Het Nederlandse hoofdkantoor in Emmen moet vanuit de mondiale hoofdvestiging in de VS een uitsluitingsbeleid uitvoeren. 'Shunning' is erger dan mijden of negeren. Het is sociaal doodverklaren: kiezen tussen vader en moeder en tussen Jehova en de duivel. SAWS komt voor dergelijke (voormalige) JG'ers op, heeft de minister van Rechtsbescherming een petitie aangeboden en wil raad en college voorhouden dat er een strikte scheiding moet zijn tussen staat en kerk. Shunning druist in tegen de mensenrechten. De minister is bereid de zaak onderzoeken. Drie aangetekende brieven en ook een persoonlijke afgifte aan het hoofdkantoor in Emmen mochten niet baten. De burgemeester heeft onlangs gesproken met slachtoffers. SAWS roept het landelijk bestuur van Jehova's Getuigen op, alsnog in dialoog te gaan

met de slachtoffers. In augustus 2021 zat de heer Dahlem een avond in de politiecel omdat hij weigerde het terrein van het Emmense JG-kantoor te verlaten, dat zijn brief niet in ontvangst wilde nemen. Met vasthoudendheid blijft hij de politieke lobby voeren. Hopelijk kan de gemeenteraad met de burgemeester bemiddelen en met de slachtoffers praten. Op 10 december vindt een demonstratie plaats op de Dag van de Mensenrechten. Tot slot een citaat van een dissident: 'Hoop is niet de overtuiging dat iets goed kan aflopen, maar de zekerheid dat iets betekenisvol is, ondanks de afloop.'

PvdA wil graag meer horen over het gesprek met de burgemeester.

50PLUS informeert hoe de raad wel in gesprek kan komen met het JG-kantoor. Het lukt inspreker al niet en de raad heeft er totaal geen kennis van. Zijn welzijnsorganisaties als Sedna ingeschakeld?

De heer Dahlem raadt aan naar de vele slachtoffers in Emmen te luisteren die hun verhaal niet durven te doen en tussen wal en schip verkeren en voorts met het landelijke JG-hoofdkwartier aan de Noordbargerstraat in gesprek te gaan. Hun beleid is de overheid te gehoorzamen. De JG-gemeenschap mag blijven bestaan, maar dan SAWS voert deze politieke lobby. Mogelijk volgen er net als in België juridische stappen.

Burgemeester Van Oosterhout licht toe dat inspreker met andere dissidenten indrukwekkende verhalen hebben verteld over hun JG-verleden. Deze raakten de burgemeester; een definitief oordeel is aan anderen. Het Nederlandse hoofdkantoor is in Emmen, maar contact opnemen is heel moeilijk. Inspreker heeft de burgemeester gevraagd een brief te sturen met het verzoek om een gesprek. Dat gebeurt nog in oktober, in de hoop om de dialoog aan te gaan. Dit past bij de kerntaak verbinding tussen mensen die zich onheus bejegend voelen en een lokale instantie. Het is aan het JG-hoofdkantoor om op de uitnodiging in te gaan, wat voor openheid in de zaak kan zorgen.

50PLUS complimenteert de burgemeester met het sturen van de brief.

5. Rondvraag

D66 las het NOS-artikel waarin wordt uitgelegd dat slechts één gemeente reageerde op de noodkreet van de staatssecretaris voor de opvang van alleenreizende kinderen, die te veel in Ter Apel verblijven onder slechte omstandigheden. De Nationale Kinderombudsman constateerde dat die kinderen oververmoeid zijn, geen tandenborstel hebben en er voor hen geen douches zijn. Heeft het college gereageerd op de noodkreet uit Den Haag? Zo nee, gebeurt dat alsnog?

Wethouder Wanders is in gesprek met Stichting Nidos over de opvang van minderjarige vluchtelingen. Er zijn nu acht locaties in de gemeente beschikbaar, gesprekken over een aanvullende plek en het vervolgproces lopen. Aan de Provinciale Regietafel zat Nidos ook: meerdere gemeenten gaan met hen in overleg.

PvdA heeft twee vragen. 1) B&W zeggen geen uitingen te doen op de website of socials over en niet in de fysieke nabijheid van de burgemeester met de traditionele Zwarte Piet te komen om foto's en video's in de media te voorkomen. Wat is de reikwijdte ervan? Draagt de gemeente financieel bij aan de Sinterklaasintocht? 2) De Vrije Energie Partij (DVEP), die aan 80% van de scholen energie levert, stuurt al een tijdje geen facturen meer noch int men incasso's. Speelt dit ook bij scholen in deze gemeente? Wat doen B&W als de energievoorziening daar tot grote problemen leidt?

Burgemeester Van Oosterhout blijft weg bij bijeenkomsten met een traditionele Zwarte Piet, al is dat in grote gezelschappen niet volledig uit te sluiten. Hij wil zich niet verbinden aan evenementen waar Zwarte Piet de boventoon voert. De gemeente subsidieert geen Sinterklaasintochten.

Wethouder Otter zal navraag doen naar het bericht over DVEP en koppelt deze schriftelijk terug.

50PLUS heeft twee vragen. 1) De weg Emmen-Klazienaveen wordt blijkbaar niet geheel verdubbeld. Wat zou een complete verdubbeling kosten? Wat is de hoogte van de initiële investeringen, die achteraf blijken niet nodig te zijn? 2) Drie wethouders hebben een stuurgroep gevormd en droegen adviesbureau Hypercube op voor liefst 1,5 ton een haalbaarheidsonderzoek te

doen naar de ver- of nieuwbouw van het stadion van FC Emmen, terwijl die al eerder is onderzocht. Graag inzage in de opdracht aan c.q. het contract met Hypercube.

Wethouder Van der Weide zegt dat de aankoop van een voormalig restaurant ten behoeve van de weg Emmen-Klazienaveen ook had te maken met de entree van de Dordtseweg richting de kruising N862-Rondweg. Dit staat dus los van de weg Emmen-Klazienaveen. Voorts kan het pand in de weg zitten qua planschade (= vergoeding voor schade die een inwoner oploopt door de overheid, te weten de beëindiging van het restaurant). Het college maakte de praktische afweging om het pand in te richten als projectbureau; dit heeft goed uitgepakt. Na afronding van de focusgroepen vinden binnenkort de inloopbijeenkomsten en op 2 november nog een informatieavond plaats, waarna het collegebesluit afkomt dat aan de raad wordt voorgelegd om haar gevoelens op te halen. De kosten van het niet te verdubbelen deel zijn ongeveer 10 miljoen geweest. De gemaakte keuze past binnen de Begroting; volledige verdubbeling zou die kaders overschrijden. Liever investeren B&W een effectiever tracé qua doorstroom en bereikbaarheid.

Wethouder Schrik komt schriftelijk terug op de vraag over Hypercube.

GroenLinks beluisterde dat sommigen bij de sessie met de Sinterklaascomités e.d. zich niet niet heel erg veilig of ongehoord voelden. Heeft de burgemeester achteraf gepraat met de deelnemers?

Burgemeester Van Oosterhout heeft niet de indruk dat die zich onheus bejegend voelden. Het was juist een plezierige bijeenkomst ondanks de taaie discussies waarbij eenieder zijn of haar zegje deed. Ook bij de langdurige nazit zijn geen klachten naar de burgemeester toe geuit.

GroenLinks verwijst de deelnemers met slechte ervaringen die avond door naar de burgemeester.

PVV wijst op diverse mediaberichten over Oekraïners die voor vakantie of familiebezoek terugkeren naar Oekraïne. Hebben zij wel geld voor zo'n dure reis? Wordt er gecontroleerd hoe armlastig deze vluchtelingen zijn? Moeten eigenlijk niet de welgestelden onder hen hun eigen verblijfskosten in de Emmense opvanglocaties gaan betalen? De gemeente Berg en Dal geeft in zulke gevallen tijdelijk geen leefgeld. Komen ze binnen 28 dagen terug, dan wordt de verstrekking hervat, anders wordt de procedure opnieuw opgestart. Speelt dit ook in Emmen? Wordt de presentie van Oekraïners bijgehouden en is de 'Berg en Dal-regeling' ook in Emmen toe te passen?

Wethouder Wanders antwoordt dat elke gemeente de leefgeldregeling van het Rijk moet uitvoeren. Het 28-dagencriterium staat daar al in en Emmen komt dit na. De gemeenten hebben meerdere haken en ogen aan de regeling kenbaar gemaakt aan het Rijk, dat nog met een reactie komt. Elke Oekraïner is om eigen redenen op de vlucht voor de oorlog: de een gaat met de eigen auto, de ander met bus of trein. Het wel of niet vermogend zijn is geen opvangcriterium. Aan de hand van presentielijsten is na te gaan of mensen op vakantie of familiebezoek gaan. Het laatste gebeurt ook bij Oekraïners die hun eigen huis hebben verloren door de oorlog, een zeer begrijpelijke bezoekreden. Niet onder de voorwaarden zoals die in Berg en Dal gelden, maar meer om te weten welke mensen in Emmen onderdak hebben en wie doorreist naar elders. Er zijn ook vluchtelingen die op familiebezoek gingen deze zomer, maar zelf hun huis waren kwijtgeraakt. De mutatiegraad was vrij hoog, maar wordt stabiel naarmate Oekraïners langer in Nederland verblijven.

6. Bespreken C-stukken: n.v.t.

7. Bespreken B-stukken

7A. Beleidskader Detailhandelsstructuurvisie 2030

Inspreker

De heer Idema (Ondernemend Emmen (OE)) complimenteert het college met het beleidskader waarin men zich grotendeels kan vinden. OE streeft naar een aantrekkelijk winkelaanbod met specifieke aandacht voor de ondernemers in Emmen-centrum. Voor de medewerkers op de bedrijventerreinen is wonen en werken van essentieel belang, met navenant woning- en

winkelaanbod. OE is het niet eens met de uitsluiting van de Nijbracht, de Meubelboulevard en Businesspark Meerdijk voor grootschalige detailhandel vanwege de zeer slechte bereikbaarheid van supermarkten in het centrum, met ernstige verkeersoverlast en omzetterderving tot gevolg: die vloeit weg naar dorpen als Nieuw-Amsterdam en Klazienaveen. Tevens is het runshopping dermate opgekomen dat de consument voor gemak kiest en voor optimale bereikbaarheid inclusief gratis parkeren. OE ziet graag dat de ‘grijzeproductenlijst’ op bedrijventerreinen, die voorschrijven wat daar wel/niet verkocht mag worden, verdwijnt en wordt overgelaten aan de markt. Immers, handhaving is lastig, de consument beslist uiteindelijk zelf en de supermarkten in Emmen-centrum verkopen zelf ook de nodige branchevreemde producten: computers, kleding en zelfs e-bikes. OE wilde bij de grote lokale ruimtevraag ooit de Nijbracht als ‘second best’ complementair laten zijn ten opzichte van ‘nummer 1’ Emmen-centrum. Het verzorgingsgebied is maximaal 100.000 inwoners. OE maakt zich zorgen over de leegstand, al jaren heeft Emmen te veel winkelvloeroppervlak (totaal 128.000 m² in 2015 en inmiddels nog meer) per inwoner. Dit zijn de keiharde wetten van de economie: retailers die het niet redden, overleven gewoon niet. Daar helpen ook bedrijventerreinen niet bij, ook niet bij ingrepen van de overheid. OE ziet graag in Emmen-centrum, op de Nijbracht en aan de Meerdijk een aanbod waar de consument op zich te wachten. Grootschalige detailhandel zorgt voor veel werkgelegenheid, met name aan de onderkant van de arbeidsmarkt. OE hoopt op een aantrekkelijke eigentijdse toekomstvisie voor alle winkellocaties met navenant parkeerbeleid. Hoe om te gaan met de behoorlijke volumevraag van bedrijven? Het gevaar bestaat dat omzet weglekt naar buurgemeenten.

Wakker Emmen vraagt wat er het probleem van is dat omzet weglekt van Emmen-centrum naar Nieuw-Amsterdam of Klazienaveen. Die omzet blijft toch binnen de gemeente? Dat geldt ook voor klandizie die van Emmen-centrum naar de Nijbracht verkast.

De heer Idema beaamt dat, maar de visie wil vooral Emmen-centrum versterken. Diens grootste concurrent zijn niet de bedrijventerreinen rond Emmen, maar de buitendorpen. Daardoor neemt de leegstand in het centrum verder toe, dit staat los van de bedrijventerreinen. Heel veel winkeliers in het stadscentrum hebben het moeilijk. Deze structuurvisie komt hun dus niet tegemoet. OE pleit daarom voor grootschalige detailhandel voor het belang van behoud van werkgelegenheid in de gemeente. Er is genoeg ruimtevraag van detaillisten in de fietsen- en leisurebranche.

50PLUS begrijpt dat de gemeente behoorlijke subsidies heeft verleend voor het leegkrijgen van winkelpanden in perifere gebieden en het centreren van winkels in het centrum. Wil OE die subsidies uitbreiden of moet er een andere methode komen om het centrum meer op de kaart te zetten?

De heer Idema gaat niet over subsidies. Maar het winkelaanbod in Emmen is nog steeds zeer ruim bemeten, ver boven het landelijk gemiddelde.

CDA stelt dat de structuurvisie niet alleen over Emmen-centrum en de bedrijventerreinen gaat, maar ook over de winkelcentra in de buitendorpen.

De heer Idema ontkent dat niet. Daarom heeft hij die ook genoemd.

D66 vraagt hoe meer winkeloppervlak het probleem kan oplossen van het te grote aanbod. Komen er dan niet meer bezoekers naar Emmen toe?

Volgens **de heer Idema** kiezen consumenten voor gemak, het gaat niet om winkeloppervlak. Die transitie betekent dat zij Emmen-centrum meer gaan mijden waardoor helaas zeer veel winkeloppervlakte verdwijnt. Nu al zijn de Picnic en pick-uppoints bij supermarkten te zien. OE wil een gelijk speelveld, ook op de bedrijventerrein. Deze gemeente is te behoudend en te restrictief, maar dat werkt niet. De consument doet wat hij wil, laat zich niet leiden door een grijzeproductenlijst en bestelt gewoon via internet. Daarnaast gaat het om bedrijvigheid en structurele werkgelegenheid.

D66 deelt deze zorgen, maar denkt daar iets anders over. Het winkelgemak kan voor de consument aanleiding zijn elders in te kopen. Maar een nieuwe supermarkt aan de Nijbracht kan leiden tot het instellen van parkeergeld om die investering te dekken, wat ongunstig is voor het winkelgemak.

De heer Idema noemt als vergunningvoorwaarde voor kaveluitgifte dat een detaillist zelf voor parkeerruimte moet zorgen en financieren (75.000-100.000 euro per parkeerplaats). Een detaillist zal zelf geen parkeergeld vragen. Daar draait nu de gemeenschap wel voor op, terwijl de detaillist daar zelf verantwoordelijk voor is.

VVD vraagt naar meer duidelijk bij de gewenste vestiging van detaillisten op bedrijventerreinen.

De heer Idema zegt dat OE voor segmentering en clustering kiest aan de Nijbracht, de Meubelboulevard en Businesspark Meerdijk. Op alle andere plekken gaat het over industrieterreinen: daar moet meer worden gehandhaafd, bijvoorbeeld op pakketdiensten. Die ruimte gaat weer ten koste van de maakindustrie.

De heer De Jong (Stichting De Koepel) is blij met de actualisering en de juridische houdbaarheid van de structuurvisie. De Koepel is hier van begin af aan bij betrokken, die samenwerking is zeer positief en leverde veel op. Winkels in de vele dorpen en wijken zijn van groot belang voor de leefbaarheid aldaar, met name voor de dagelijks boodschappen. Een concurrerende supermarkt op een bedrijventerrein zou daarvoor 'killing' zijn. De Koepel had wensen die volgens adviesbureau Seinpost her en der juridisch niet haalbaar waren; die discussies verliepen niettemin prettig en leidden uiteindelijk tot deze visie. De retail en vooral de consument zijn er niet mee gebaat dat overal alles te koop is. Daartoe dient de duidelijkere regulering in deze visie. De Koepel staat hierachter, net als toezicht en handhaving en een helder vestigingsbeleid, om wildgroei op niet-toegestane plekken te voorkomen en leegstand gebieden krachtig te bestrijden. Die laatste is immers funest voor de winkelbeleving. De Koepel tracht door tegengestelde belangen van gemeente en andere partijen te overwinnen, de detailhandel gemeentebreed te versterken en stimuleren.

VVD wijst erop dat een detaillist zelf besluit zich ergens te vestigen. Zijn er winkels die door de te strakke regelgeving besluiten zich buiten de gemeente Emmen te oriënteren?

De heer De Jong heeft daar geen zicht op. Wel is de oneerlijke concurrentie schrijnend dat op bedrijventerreinen winkels met gelijksoortig aanbod als in Emmen-centrum of de periferie ontstaan. Zo wordt de traffic uit de 'gewenste' winkelgebieden weggehaald. Die moet juist geconcentreerd om voor spin-off voor andere winkels te zorgen, wat een winkelgebied veel interessanter maakt.

D66 vraagt hoeveel procent van de ondernemers in Emmen-centrum De Koepel vertegenwoordigt. Hoe groot is het aandeel bij De Koepel om winkeltijden uit te breiden naar koopzondagen e.a.?

De heer De Jong zegt dat De Koepel vanwege de reclamebelasting automatisch alle winkeliers in het centrum vertegenwoordigt, daar zij allen lid zijn van Vlinderstad. Bij de af en toe pittige discussies over winkeltijden spreken naast De Koepel ook de verenigingen mee op de bedrijventerreinen rond Emmen en in de buitendorpen. De meningen verschillen onderling. Enkele jaren geleden is in overleg met bouwmarkten het aantal koopzondagen in de periferie van één naar twee gegaan. De Koepel vindt dit beleid nu heel evenwichtig. Als een koopzondag in Emmen-centrum gelijktijdig is, bijt het de periferie qua traffic en vice versa.

GroenLinks informeert of er organisaties bij De Koepel komen om een onderneming te starten maar tegen belemmeringen oplopen bij lening of het vinden van winkelruimte.

De heer De Jong zegt dat helaas niet veel winkels of andere bedrijven De Koepel vragen om te bemiddelen bij winkelruimte. Dat gebeurt in buitendorpen soms wel, maar niet in Emmen-centrum.

Inleiding college

Wethouder Rink dankt beide sprekers voor hun betrokkenheid in het proces en hun bevolgen betogen. De structuurvisie moet voor de komende periode duidelijk maken én perspectief bieden aan de lokale retail in een dynamische tijd (consumentengedrag, energie, corona, personeelsgebrek).

Eerste termijn

Wakker Emmen ziet dat maatschappelijke ontwikkelingen als thuiswinkelen, coronacrisis en de toenemende inflatie en energieprijzen een nieuwe visie noodzakelijk maken om de retailstructuur te versterken, leegstand te beperken en ondernemers te ondersteunen. Vasthouden aan de branchering

is absolute noodzaak om de doelen te realiseren; anders zouden supermarkten e.a. in perifere concentratiegebieden leiden tot onaanvaardbare gevolgen in Emmen-centrum en buitendorpen. De winkeliers hebben het al moeilijk genoeg. Daarom steunt Wakker Emmen de B&W-reactie op de zienswijze. De gemeente moet al het mogelijke doen om de detailhandel te steunen, conform de visiestructuur op grond van logisch en consistent beleid. Daar past wildgroei niet bij. Buiten een wijkondersteunend winkelcentrum in de Delftlanden moeten er geen nieuwe centra bijkomen vanwege gebrek aan marktpotentie. Dit gaat ten koste van de winkelgebieden in Emmen-centrum en de buitendorpen, waar behoud van het voorzieningenniveau een terecht doel is. Voorkomen van leegstand is een van de meest belangrijkste prioriteiten van de gemeente, met versterking van Emmen-centrum en samenwerking met die ondernemers. Winkelen daar moet nog meer een beleving zijn: een compleet dagje uit met divers winkelaanbod, van landelijke ketens tot kleine speciaalzaken van lokale winkeliers plus de aantrekkelijk heringerichte openbare ruimte in de driehoek Noorder-, Hoofd- en Derksstraat. Wat is de status van de herinrichtingsplannen van Hoofdstraat-Zuid? Het horeca- en evenementenbeleid moet daarbij aansluiten. Wat is de status van de Horecavisie die in voorbereiding is en van de ontwikkeling van wijkondersteunende retail in de Delftlanden? Hoe stimuleren B&W dat ook daar dagelijkse boodschappen voor de wijkbewoners mogelijk is in de directe nabijheid? Graag inzage in de concrete acties om hier schot in te krijgen. De transformatie van bepaalde gebieden naar wonen (en dus lokale consumenten) en waar nodig beperking van plancapaciteit passen in het doel om leegstand tegen te gaan, het kernwinkelgebied te concentreren en te komen tot een aantrekkelijk compact stadscentrum. Welke concrete acties onderneemt het college om dit te stimuleren? Aan deze visie met helder en consistent beleidskader is een zorgvuldig participatieproces voorafgegaan.

PvdA vindt dat de gemeente zich moet blijven inzetten voor aantrekkelijke winkelcentra in Emmen-centrum, maar ook in dorpen en wijken én openbare voorzieningen als zorg- en wijkcentra. De concentratie van winkels in het kernwinkelgebied en de transformatie van winkels naar woningen in de periferie blijft een belangrijk aandachtspunt. Compacte winkelcentra komen de leefbaarheid en de sociale structuur ten goede. 2030 klinkt ver weg, zeker nu de maatschappelijke en economische veranderingen elkaar heel snel opvolgen. De visie moet zich daar constant aan kunnen aanpassen om adequaat te blijven handelen. Hoe kijken B&W aan tegen duurzaamheid in en vergroening van de retail? Winkeliers zijn daar niet primair mee bezig, maar wel goed om mee te nemen in deze langjarige visie. Trends als markthallen met kleine winkeliers en horeca maar ook dark stores en flitsbezorgdiensten komen vaker voor, die voor onaantrekkelijke donkere plekken zorgen in stadscentra. De fractie is benieuwd naar de rol van vastgoedeigenaren in de realisatie van de visie.

CDA ziet in het document per winkelgebied een deelvisie met heldere toetsingskaders en een uitvoeringsstrategie. Met een goede onderbouwing kan een ondernemer verzoeken hiervan af te wijken. Hiermee wordt goed invulling gegeven aan een stuk flexibiliteit. De fractie worstelt nog met het uitsluiten van grootschalige detailhandel op de Nijbracht en de Meubelboulevard; het betoog van Ondernemend Emmen ondersteunt dit. In het winkelgebied in Schoonebeek was in 2013 naast de aanleg van het Paletplein sprake van verplaatsing van het gebouw aan de zuidzijde. Naast winkelruimte voor de lokale supermarkt, die ondertussen andere plannen heeft, zouden er ook appartementen bovenop komen. Wat is de status?

VVD heeft intern best wel discussies gevoerd over deze visie. Zij is voor een vrije markt met zo min mogelijk regels en balans tussen bestaande winkeliers en nieuwkomers. Immers, een bedrijf kiest zelf een locatie, niet de gemeente. Een goed vestigingsklimaat maakt de regio sterker en aantrekkelijker. Welke mogelijkheden zijn er om de langetermijnrisico's voor sommige onderdelen van de winkelgebieden te beperken als daar te veel aan de visie wordt vastgehouden? Maakt dit

misschien alsnog retail op (bedrijven)terreinen mogelijk? Met nieuwe en duidelijke regels is veel aandacht nodig voor de handhaving: die laat te wensen over volgens signalen die de VVD bereiken.

SP noemt dit beleidskader een goed stuk waarop slechts één zienswijze is ingediend. Ondernemend Emmen pleit voor meer mogelijkheden voor de Nijbracht, de Meubelboulevard en Businesspark Meerdijk, heeft speciale aandacht voor supermarkten en wil de grijze lijst schrappen om het aan de markt over te laten. Dat laatste is echt geen goed plan, het is beter om te reguleren wat wel of niet verkocht mag worden. Supermarkten zijn een noodzakelijke voorziening in of vlak bij een woongebied. In het centrumgebied zijn zij aanvullend op het winkelaanbod. Supermarkten hoeven geen toeristentrekker te zijn. De slechte bereikbaarheid en runshopping zijn voor de SP geen argumenten om in te grijpen. De gemeente moet juist stimuleren om de supermarkten in de buitendorpen te zoeken, waar bovendien het parkeren gratis is. Heel goed dat B&W niet meegaan met de zienswijze en de grijze lijst in stand houdt.

PVV complimenteert ermee dat de visie de knelpunten helder verwoordt. De fractie maakt zich zorgen over de vele winkeliers. Veel leegstand dreigt omdat de vaste lasten te hoog voor hen worden en zij na corona met verdampende buffers kampen. Verder heeft de consument minder te besteden vanwege de hogere kosten van levensonderhoud en verschuiven diens aankopen verder naar online, aangevuld met de opkomst van boodschappenbezorgdiensten. In tegenstelling tot de visie zullen veel horecaondernemers naar verwachting noodgedwongen stoppen. Zij zorgen met hun terrassen voor sfeer in de winkelcentra. Het volgende zorgenkindje zijn de bakkerijen, essentieel voor de leefbaarheid. De PVV wil voor hen een noodfonds instellen om deze essentiële middenstanders niet grotendeels verloren te laten gaan. Een oplossing voor de toenemende leegstand kan zijn om centra te verkleinen en/of eigenaren in de periferie te stimuleren om hun winkelpanden te verbouwen tot woningen, wat de leefbaarheid bevordert. Vanwege de moeilijke tijden lijkt het goed om minstens eens per jaar de actuele situatie te bediscussiëren om snel te kunnen schakelen of bij te sturen.

ChristenUnie vindt het visiedoel, vitale en aantrekkelijke winkelcentra, een goede. De opgave is groot. De aanwijzing van diverse gebieden is verstandig, evenals het niet-toestaan van onzalige ontwikkelingen daarbuiten, zoals een supermarkt aan de Nijbracht. Ondernemend Emmen vraagt om grote ruimtevragers. De provincie werkt aan vestigingregels, vooral aan corridors als de A37. Welke rol speelt de gemeente daarin? De retailstructuur van recreatief in Emmen-centrum, ondersteunend op dorps- en wijkniveau tot perifere winkels is logisch en werkbaar. Het is ook goed het primaat bij beleidsinterventies op Emmen-centrum te houden vanwege de grote opgave daar. Het stadscentrum is meer dan winkels alleen en dus heel cruciaal. Het kernwinkelgebied Emmen-Zuid (De Weiërt en De Vlinder) bevat een paradox. Het grootste overdekte winkelcentrum van Noord-Nederland heeft een enorme aantrekkingskracht, maar na sluitingstijd gaat de boel op slot, met een groot leeg gat in de binnenstad zonder aantrekkelijk verblijfsplek tot gevolg. Een paar opvallende entrees lossen dat niet op. Is een winkelcentrum als drijvende kracht van de binnenstad wel toekomstbestendig? Die worsteling komt terug in het actievere grondbeleid in het kernwinkelgebied Centrum-Zuid: graag meer duiding. Perifere detailhandelsvestigingen gaan veelal over de Nijbracht en de Meubelboulevard met de wens tot concentratie, maar tegelijk is dat volgens onderzoek niet langer actueel. Welk van beide is het geval? De uitvoeringsagenda meldt een jaarlijkse evaluatie van de openingstijden inclusief koopzondagen. Volgens de ChristenUnie is dat de reguliere procedure conform artikel 2 van de Winkeltijdenverordening. Graag een bevestiging van het college.

Van **D66** verdient deze visie de complimenten vanwege de duidelijkheid, net als het bouwstenendocument met de afwegingen, de verdeling naar hoofd- en overige gebieden plus de begrippenlijst als kers op de taart. Wat betekent de gekozen koers voor Het Goed en andere

kringloopwinkels gelet op functie en winkeloppervlakte? Kunnen zij op hun huidige plek blijven en hoeven ze niet bang te zijn voor een nieuw vergunningstraject? Hoe kijken B&W aan tegen maatwerk bij winkeltijden? D66 wil daarbij volledige vrijheid voor winkeliers. De ervaringen bij hen en het college zijn negatief. Kan een individuele ondernemer, mits goed onderbouwd, van de voorkeur van de De Koepel afwijken? Is hier ruimte voor in het retailbeleid? Hoe staan de andere partijen hierin? D66 beaamt de B&W-reactie op de zienswijze van Ondernemend Emmen dat concentratie van winkels in centra en andere ondernemingen op bedrijventerreinen de juiste weg is. Dit geeft de meeste kans om de belangrijkste voorzieningen bij de kernwinkelcentra en hun aantrekkelijkheid te behouden. Wel heeft Ondernemend Emmen een goed punt dat het beleid rond grijze producten inconsistent is. Het is moeilijk te verkroppen dat supermarkten bepaalde producten wel mogen verkopen maar andersom niet. Dat betekent niet dat de grijze lijst weg moet. D66 roept B&W op om alle ondernemers dezelfde regels op te leggen en deze te handhaven, conform de wens van inspreker. Daarbij blijft maatwerk altijd van belang: (experimenteer)ruimte om te ondernemen staat voorop, naast de fysieke ruimte.

GroenLinks hoort veel lovende woorden over de visie. Wel verbazingwekkend dat Ondernemend Emmen vol lof is, maar De Koepel de nodige kritische kanttekeningen plaatst. Wat doet de gemeente in welke rol met die tegenstrijdige belangen? Goed is de aandacht voor een levendig Emmen-centrum als basis, gezien de vele nieuwe bezoekers die straks uit de 4.000 nieuwe woningen toestromen. Hoe wordt omgegaan met jonge startende ondernemers? Zij lopen tegen behoorlijke obstakels aan zoals leningen e.d. Hoe steunt het college hen in het belang van een divers winkelbeeld?

50PLUS heeft geen enkel bezwaar tegen deze goede visie. Zeer verheugend dat het sinds corona ingestelde verruimde terrassenbeleid wordt verlengd tot aan het nieuwe terrassenseizoen. Dit is met name voor ouderen van belang, die daar kunnen uitrusten en genieten van de voorbijgangers. De fractie is voorstander van een overkoepelende WiFi-mogelijkheid in grote winkelcentra. Niet alleen ondernemers, ook de gemeente en toeristische bedrijven biedt dit legio mogelijkheden. Hoe is te bereiken dat het kernwinkelgebied in Emmen-centrum meer heeft dan omringende centra? De visie wil die centrale functie behouden en uitbreiden. Hiervoor zijn onderscheidend vermogen en meer aanbod noodzakelijk. Een groot pluspunt zou een systeem zijn om de middenstandsklanten na een aankoop een parkeervoucher te verlenen die parkeren gratis maakt. Daarnaast de suggestie om in Emmen-centrum meer voorzieningen te creëren voor de (Duitse) toerist, zoals openbare toiletten inclusief bewegwijzering. Is de kale vlakte tussen de twee winkelcentra in Emmen op natuurlijke wijze te verbinden met fitnesstoestellen of winkelkramen? Aan leegstand kan de gemeente niets doen, wel aan bewegwijzering richting de highlights à la Wildlands-olifantentegels. Na twee jaar is een evaluatie aan te bevelen om eventueel de prima visie tijdig bij te stellen.

Reactie college

Wethouder Rink dankt voor de lovende woorden vanuit de commissie, die zelf ook haar bijdrage leverde in het proces naast de vele andere stakeholders. Met de inmiddels verlopen verplaatsings- en transformatiesubsidie zijn de afgelopen jaren 13 winkels (2.700 m²) van de aanloopstraten naar Emmen-centrum verplaatst. Het stadscentrum is daardoor robuuster geworden. Voorts zijn 21 locaties (7.500 m²) getransformeerd tot woningen. De subsidie motiveert niet alleen, maar kan verplichten. Al is de ambitie niet bereikt, het is een goed resultaat. Bovendien werken banken niet altijd mee op dit moment. Het verruimde terrassenbeleid is hedenochtend met Koninklijke Horeca Nederland besproken om voor het nieuwe seizoen duidelijkheid te geven over (verdere) verlenging. Naar aanleiding van de C-raadsdiscussie is een deel van de Horecavisie opnieuw opgepakt. Die wordt in 2023 voorgelegd. Zorgvuldigheid daarbij is belangrijk, want ook de horecawereld is een dynamische. Het brede MKB-steunpakket (o.a. horeca en bakkers) van het kabinet is bijna rondgekomen, waarmee de helft van de energiekosten zijn te vergoeden. Uiteraard moeten kabinet

en Tweede Kamer nog besluiten. Grote ruimtevragers zijn geen detailhandel, maar zijn wel degelijk betrokken. Na sluiting van de winkels is centrumdeel Zuid inderdaad afgesloten. Toch is het 's avonds aan de buitenkant heel gezellig dankzij de horeca bij het Raadhuisplein en de sfeervolle looproutes. Bij het samenvoegen van de Meubelboulevard zou het verplichten van pandeigenaren tot bestemmingswijziging tot forse planschadeclaims leiden.

ChristenUnie begrijpt die gevolgen, maar is benieuwd wat de gemeentevisie is. Die kan ook bepalen dat transformatie van de Nijbracht wenselijk is.

Wethouder Rink antwoordt dat de aandacht van B&W op dit moment niet bij dat kwadrant ligt, maar mogelijk wel in de toekomst. Als de gemeente supermarkten in een weiland of andere grote ruimtevragers buiten de huidige gebieden zou toestaan, gaat dit ten koste van bestaande winkelcentra. In de visie staat niets over duurzaamheid. Wel voert de gemeente veel lopende gesprekken over warmtegorbijn en openstaande winkeldeuren. Er zijn nog geen dark stores in Emmen, die hebben ook niet de voorkeur van het college. Sommige gemeenten willen die tegengaan via de vergunningen. Het meningsverschil tussen De Koepel en Ondernemend Emmen zit erin dat de eerste de retail vertegenwoordigt, de tweede een bedrijventerrein: dit betekent verschillende belangen. De gemeente heeft accountmanagers en een centrummanager beschikbaar voor startende ondernemers. Voorts zijn er Menso Ondernemen en IBDO (Ik Ben Drents Ondernemer) als contactadressen. In de Begroting is een werkbudget voor Emmen-centrum opgenomen om samen met De Koepel meerdere jonge starters te huisvesten in een gezamenlijk te huren pand. De grijzeproductenlijst heeft geen gevolgen voor de kringloopwinkels, wel wordt gehandhaafd op wat zij daadwerkelijk verkopen. Bij de winkeltijden is regulering beter dan vrijlaten: een enkele winkel open op zondag creëert geen traffic. Het idee van fitnessstoestellen tussen de twee winkelcentra in Emmen is niet uitvoerbaar, omdat dat tevens een grote locatie is voor marktkooplieden. Olifantenpoten à la Wildlands naar de winkels wekt verwarrend. Reguliere bewegwijzering en opvallende entrees zijn toereikender. Bij actief grondbeleid is te overwegen om aan de hand van de Wet voorkeursrecht gemeenten zelf een strategische retaillocatie aan te kopen (zie: pagina 58 DHSV). Het bestemmingsplan in de Delftlanden staat een supermarkt toe en er lopen gesprekken met een initiatiefnemer.

Wethouder Van der Weide memoreert dat Schoonebeek-centrum een flinke facelift heeft gehad. Er zijn nog vervolplannen voor het zuidblok. De gemeente kan eerder aan de slag als zij zelf eigenaar is. Onderzoek door een ontwikkelaar naar sloop van het hele blok voor retail met woningen bleek voor dat moment niet haalbaar. Ook in De Wingerd spelen ontwikkelingen: die partijen zijn aan het nadenken over het toekomstige beeld. Uit het Regiostedenfonds zijn middelen gefourneerd voor Hoofdstraat-Zuid Emmen. Het schetsontwerp in samenspraak met de ondernemers kan dus weer uit de la. Wat B&W betreft wordt 2023 het jaar van voorbereiding en 2024 van de uitvoering.

SP vraagt of tijdens de feestdagen in december weer een korting komt op de parkeer- of buskosten.

Wethouder Van der Weide heeft dat niet in de planning.

Tweede termijn

PvdA sluit zich aan bij de antwoord van het college over maatwerk bij winkeltijden. De grootwinkelbedrijven kunnen dat wel dragen, de kleine detaillist moet dat alleen of met z'n tweeën doen: voor hen is dit moeilijker.

D66 benadrukt dat aan openstelling geen verplichting vastzit. Als kleine winkeliers dicht willen blijven, kan dat prima. Maar een MediaMarkt wil wel op zondag open. Dan kunnen die consumenten alsnog bediend worden.

PvdA wijst op het versnipperde beleid met open en gesloten winkels tegelijk. Dat is niet wenselijk.

VVD vindt het voorbeeld van een supermarkt in een weiland wel heel extreem. Hoe denken B&W over een Bever Sport aan de Nijbracht in plaats van aan de Noordbargerstraat?

SP hoorde de wethouder een vrij succesvol transformatiebeleid bepleiten. Zijn alle genoemde winkelmeters tot woningen getransformeerd?

PVV ziet naar rato van het inwonertal weinig detailhandel in buitendorpen als Emmer- en Barger-Compasuum. Daardoor doen die inwoners hun boodschappen in de grotere winkelcentra erbuiten. In de visie komen de buitendorpen er bekaaid vanaf. Kan de gemeente zorgen dat zij daar grotere ketens aantrekken?

ChristenUnie ziet de paradox na sluitingstijd in De Weiert niet als onoplosbaar. Er moet daar blijvende aandacht zijn voor het kantelpunt. De heroverweging van de openingstijden is toch een reguliere procedure? Dus dan verandert er toch niets?

D66 parkeert een verdere discussie over de winkeltijden voor een ander tijdstip.

Voorzitter Huttinga wijst op de jaarlijkse collegebrief over dit thema.

GroenLinks pleit bij winkeltijden voor maatwerk. Zo kent men uit eigen netwerk bijvoorbeeld een joodse bakker die zaterdag dicht is en zondag de winkel open heeft. Het gaat dus zeker niet alleen om grote ketens als de MediaMarkt.

50PLUS beluisterde dat de transformatiesubsidie is afgelopen. Komt daar nog een vervolg op om het winkelaanbod in de periferie wat te laten slinken?

Reactie college

Wethouder Rink bevestigt dat bij het transformatiebeleid alle opgedoekte winkelruimte in de periferie inmiddels is vervangen door woonruimte. Voor eventuele heroverweging van de winkeltijden bestaat al een reguliere procedure. In principe beknot de visie geen enkel buitendorp. Tegelijkertijd staan bestemmingsplannen overal winkels toe. Met regelmaat lopen gesprekken met geïnteresseerde partijen, maar die kijken naar hun huidige locaties in de gemeente, het omringende winkelaanbod en de huurprijzen.

Wethouder Van der Weide vult aan dat de gemeente beslist niet bewust stuurt op het niet-meewerken aan plannen in de buitendorpen. Integendeel, zo wordt juist bij het bestemmingsplan van de nieuwe sporthal in Emmer-Compasuum naast appartementen ook detailhandelruimte geboden. De ontwikkelaar concludeerde echter dat daar voor retail geen markt was. De gemeente heeft dus wel degelijk oog voor flexibiliteit bij de ontwikkelingen in buitendorpen. Het is een gegeven dat het ene dorp qua detailhandel meer te bieden heeft dan het andere.

Voorzitter Huttinga stelt vast dat dit raadsvoorstel als B-stuk naar de raad gaat.

7B. Verantwoording fractievergoedingen 2021

Eerste termijn

D66 heeft geen op- of aanmerkingen. Afgezien van de opvallende maar verwachte omissie voor één partij is het overzicht naar behoren. Graag een griffievoorstel met een hernieuwde versie voor deze verantwoording die sinds 2015 niet meer actueel is. De toelichting staat vol pijnpunten die inmiddels niet meer relevant zijn. Zo krijgen fracties die nu niet of weinig gebruikmaken van hun budget, meer gelegenheid voor (de opbouw in hun) bestedingen.

PvdA ziet dat twee partijen in de verantwoording ontbreken en is ook benieuwd naar de reden.

50PLUS vindt het vreemd dat voor zijn fractie geen verantwoording is afgegeven over 2021. Wie kan daar duidelijkheid over verschaffen? Hoe gaat het met de afrekening hiervan? Vitaal Emmen heeft 1.834,50 euro ontvangen (blz. 2), maar op blz. 5 wordt 8.834 euro genoemd.

Wakker Emmen is het eens met D66 om de verantwoording opnieuw tegen het licht te houden. Voor het overige kan de fractie zich vinden in het overzicht.

VVD had de herziening van de verordening al aangekaart bij de griffie. Vorig jaar was 50PLUS nog geen onderdeel van de raad, toen was er de fractie Vitaal Emmen.

Reactie presidium

Voorzitter Huttinga denkt dat het goed lijkt gezien de nieuwe ontwikkelingen deze verordening nog eens te actualiseren en dit te bespreken in het presidium. Wellicht kan de Werkgroep Werkwijze Raad een rol hierin spelen, omdat het om fractieondersteuning gaat. De ene partij heeft geen vergoeding gehad, bij de andere is de afdoening al bij het vorige besluit afgerond. Beide componenten maken dus geen deel uit van de accountantscontrole. Bij de twee verschillende bedragen betreft het een tikfout. Het besluit (1.834,50 euro) is correct, de fout zit in de toelichtende tekst.

Voorzitter Huttinga stelt vast dat dit raadsvoorstel als A-stuk naar de raad gaat.

8. Bespreken A-stukken: n.v.t.

9. Onderwerpen ter bespreking

9A. Brief college over motie Stedenband Shangluo (op verzoek GroenLinks)

Eerste termijn

GroenLinks verwijst naar de bijpassende vragen en voor de motivering naar de motie en is benieuwd naar de mening van de andere fracties.

PVV meent dat de mensenrechten in China onder druk staan. Het opzeggen van de samenwerking zal dit niet veranderen. Mede omdat die slapende is, moet de gemeente de situatie laten zoals die is.

ChristenUnie acht net als GroenLinks mensenrechten hoger dan economische belangen en kan zich daarom vinden in de motie.

SP weet dat China stedenbanden ruimer uitlegt dan Nederland. Of de gemeente Emmen geholpen heeft bij de geopolitieke strategie van China, is een gewaagde conclusie. De SP denkt niet dat opzegging de diplomatieke banden met het land in gevaar brengt: dan dicht Emmen zichzelf te veel invloed toe. I.c. is het meer gericht op wederzijdse samenwerking en nut, voor de SP zou dit meer cultuuruitwisseling moeten zijn. Negen Nederlandse steden zegden de samenwerking al op. De SP is op de hoogte van de genocide onder Oeigoeren die al ruim tien jaar (merkbaar) aan de gang is. Zij denkt niet dat het helpt, maar is wel bereid de stedenband met Shangluo te verbreken als statement.

Wakker Emmen heeft ook zorgen over de mensenrechten in China, maar ziet niet de noodzaak voor dit statement, mede omdat er geen actieve stedenband is op dit moment.

50PLUS voelt voor deze motie. Soms is het beter een relatie te laten doodbloeden dan met veel reuring en gedoe te verbreken. Het laatste maakt meer stuk dan het oplevert. Bovendien heeft Shangluo niets van doen met misstanden elders in China. De lijn consequent doortrekkend zou de gemeente de banden met Den Haag moeten verbreken, omdat ze daar schandalig met Groningers en de boeren omgaan.

PvdA probeert deze kwestie zo genuanceerd en zuiver mogelijk te benaderen. Stedenbanden met landen die het niet nauw nemen met mensenrechten, liggen immers ingewikkeld. Emoties gaan al

snel een grote rol spelen, i.c. meer dan begrijpelijk. Duidelijk is dat China een uiterst repressief beleid voert tegen de Oeigoerse bevolking, gelet op de interneringskampen en vooral de behandeling van moslims. Een internationaal journalistenconsortium meldde ook martelingen en seksueel misbruik in die kampen. Amnesty beticht de regering-Biden van dezelfde wantoestanden in opvangkampen aan de grens van Amerika en Mexico. Toch denkt geen westers land eraan, de banden met de VS hierom te verbreken, zelfs niet met Trump als president. China ligt gevoelsmatig anders, hoewel diens economische banden meer verweven zijn met Nederland dan de VS: zo zijn veel elektronische onderdelen in apparaten en voertuigen van Chinese makelij, net als kleding, scanapparatuur in Nederlandse havens en TikTok. De PvdA is absoluut tegen de schending door China van de mensenrechten van de Oeigoeren. Het gesprek kan beter (inter)nationaal worden gevoerd en dan moet Nederland ook staan voor alle ingrijpende gevolgen, zoals op dit moment zeer terecht gebeurt tegen de Russische staat. Een band tussen een Nederlandse G40-gemeente en een kleine Chinese stad is alleen voor het eigen geweten en gemoedsrust. Een statement van alle gemeenten en provincies zou veel beter zijn, maar dat gebeurt niet. Arnhem zegde de band met Wuhan op, maar dat is politiek van een totaal andere orde; Noord-Holland verbrak met de provincie Shandong om 'praktische overwegingen'. Daarnaast onderhouden op dit moment tien steden (inclusief Emmen) nog banden met China, waarbij elke gemeente haar eigen afweging maakt. Opzeggen verandert echt niet het Chinese staatsbeleid, wel snijdt het de mogelijkheden af om op hoger niveau in gesprek te zijn. De fractie is mordicus tegen elke mensenrechtenschending, maar staat er verdeeld in bij deze motie: zij laat haar fractieleden de ruimte voor een eigen afweging – een groot goed.

CDA ziet steeds meer discussies als deze, zoals de regeringsdelegatie naar het WK voetbal in Qatar. De aanleiding is vaak hetzelfde: wantoestanden. Voorstanders van continuering van banden ontkennen de aanleiding niet, maar zien de relatie als mogelijkheid om een situatie bespreekbaar te maken. Het CDA heeft niet de illusie via beëindiging van de stedenband met Shangluo de Oeigoerse situatie te veranderen. B&W vinden die relatie de laatste jaren slapend, maar er is wel een relatie. Wat de gemeente ervoor terugkrijgt of wat dit oplevert, is nu niet bekend. Verbreking van de stedenband is een statement van Emmen alleen. Dat gezamenlijk met andere gemeenten of provincies doen, zou krachtiger zijn. Soms is een statement nodig, hier is het de vraag. De fractie laat haar definitieve afweging mede afhangen van het verloop van deze discussie.

D66 onderschrijft de motie volledig. De B&W-uitleg om de band te handhaven is niet navolgbaar. Het college wil zich liever aan de beleidsnotitie 'Nederland-China, een nieuwe balans' committeren met het advies aan gemeenten om de dialoog met China in stand te houden. Dat staat er helemaal niet in, op slechts een enkele pagina wordt over lokale overheden gesproken in de context van de dringende behoefte aan sturing. Bovendien is dit enorm tegenstrijdig met de uitspraak van B&W om geen actieve invulling van de stedenband meer te geven. D66 vertrouwt er niet op dat B&W het over maatschappelijk moeilijke kwesties gaan hebben met China over de systematische vervolging van Oeigoeren en andere minderheden. Dat hebben zij de afgelopen jaren immers ook niet gedaan. Het collegestandpunt om de motie te ontraden is volledig ongefundeerd, D66 roept de andere fracties met nadruk op hier een eigen oordeel over te vormen. Een stedenband met een totalitair regime als China was achteraf gezien naïef en slecht geïnformeerd. Verschillende steden en provincies hebben de banden met hun Chinese evenknie opgezegd zonder diplomatieke rellen of ministeriële brandbrieven. Wat is er wel nodig om de band met Shangluo te verbreken, als de vervolging van de Oeigoeren al niet genoeg is?

VVD denkt dat opzeggen van de stedenband als statement de situatie in China niet zal veranderen. De VVD wil liever de adviezen van rijkswege volgen, dus i.c. ook het advies van het college.

Tweede termijn

GroenLinks geeft de commissie mee dat in de VS ook mensenrechten worden geschonden, onder andere in gevangenissen. Verschil is dat China geen democratie is en zijn president niet kan worden weggestuurd. Er zijn gemeenten in Nederland die stedenbanden aanhouden. Maar laat Emmen nu het voortouw nemen en niet wachten totdat zij de laatste in de rij is. Ook slapende stedenbanden kunnen aangehaald worden. GroenLinks wil dat absoluut niet, vandaar de motie om de band met Shangluo te verbreken.

Voorzitter Huttinga stelt vast dat dit onderwerp in voldoende mate is besproken. De motie wordt op de agenda van de eerstvolgende raadsvergadering (27 oktober) geplaatst.

10. Vaststellen verslag vorige vergadering

10A. Vaststellen notulen raadscommissie BM&E van 15 september 2021

Voorzitter Huttinga stelt vast dat de notulen van 15 september 2021 ongewijzigd worden goedgekeurd, onder dankzegging aan de notulist.

11. Ingekomen stukken vanuit het college/presidium

Er zijn geen agenderingsverzoeken.

12. Overige ingekomen stukken: n.v.t.

13. Sluiting

Voorzitter Huttinga sluit de vergadering om 22.05 uur onder dankzegging.